

**Nota informativă
la proiectul de ordin pentru aprobarea**

„Ghid pentru gestionarea durabilă (colectare, depozitare, tratare conform ierarhiei deșeurilor) a articolelor care conțin difenil eteri bromurați înainte de reciclare și manipularea în siguranță a polimerilor tratați cu inhibitori de flacără cu conținut de poluanți organici persistenți în echipamente electrice și electronice, vehiculele scoase din uz și plăcile de polistiren folosite în construcții”.

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de ordin pentru aprobarea „Ghid pentru gestionarea durabilă (colectare, depozitare, tratare conform ierarhiei deșeurilor) a articolelor care conțin difenil eteri bromurați înainte de reciclare și manipularea în siguranță a polimerilor tratați cu inhibitori de flacără cu conținut de poluanți organici persistenți în echipamente electrice și electronice, vehiculele scoase din uz și plăcile de polistiren folosite în construcții” este elaborat de Ministerul Mediului.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Inițierea elaborării prezentului Ordin reiese din prevederile Pct. 25 din HG nr./2024 pentru aprobarea Regulamentului privind poluanții organici persistenți (Monitorul Oficial nr.) și Acțiunii nr. 4.3 din Planul Național de Implementare a Convenției de la Stockholm (anexa nr. 2 la Programul privind managementul durabil al substanțelor chimice pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.816/2023. Planul de acțiuni presupune reducerea progresivă a poluării cu poluanți organici persistenți (POPs) a componentelor de mediu, diminuarea presiunilor generate de gestionarea necorespunzătoare a stocurilor și deșeurilor cu conținut de POPs, minimizarea impactului advers al acestor substanțe asupra mediului și sănătății umane, precum și asigurarea bunei guvernări pe întreg ciclul de viață a acestora.

În particular, în scopul consolidării managementului substanțelor chimice periculoase și facilitării tranziției către o economie durabilă, NIP setează acțiunea de elaborare a Ghidului pentru gestionarea durabilă (colectare, depozitare, tratare conform ierarhiei deșeurilor) a articolelor care conțin difenil eteri bromurați înainte de reciclare și manipularea în siguranță a polimerilor tratați cu inhibitori de flacără cu conținut de poluanți organici persistenți în echipamentele electrice și electronice, vehiculele scoase din uz și plăcile de polistiren folosite în construcții.

Prezentul Ghid are caracter de recomandare și este elaborat în suportul agenților economici, în vederea facilitării procesului de aliniere la cerințele și standardele europene care corespund domeniilor din capitolul 16 „Mediul înconjurător”, prevăzute de Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, ratificat prin Legea nr. 112/2014. Astfel, Ministerul Mediului, în calitate de autoritate competentă, asigură dezvoltarea cadrului legal, instituțional și de politici pentru Convenția de la Stockholm privind poluanții

organici persistenți (art.7) (ratificată prin Legea nr. 40/2004) și Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora (art. 4, alin. 4), care abordează problema gestionării deșeurilor de substanțe chimice periculoase. În același timp, prin semnarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte și Uniunea Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/20141 Republica Moldova și-a asumat un șir de angajamente îndreptate spre alinierea la normele și standardele Uniunii Europene în mai multe domenii, printre care și domeniul mediului. Respectiv, în ceea ce privește compartimentul „mediului”, Acordul de Asociere RM-UE, prevede la art. art. 86 și 87 că părțile își dezvoltă și își consolidează cooperarea în chestiuni legate de mediu, contribuind astfel la obiectivul pe termen lung privind dezvoltarea durabilă și ecologizarea economiei. Cooperarea vizează conservarea, protejarea, îmbunătățirea și reabilitarea calității mediului, protecția sănătății umane, utilizarea durabilă a resurselor naturale și promovarea măsurilor la nivel internațional pentru a aborda problemele legate de mediu la nivel regional sau global, inclusiv în domeniul „gestionării deșeurilor și a resurselor”.

De menționat că, POP-PBDE sunt substanțe chimice periculoase utilizate în diverse materiale de construcție și în mobilier (canapele, textile, spume izolatoare), vehicule, precum și în aparatele electrice și electronice (televizoare, cabluri) pentru a respecta standardele de siguranță la foc. PBDE-urile persistă în mediu, sunt bioacumulative și prezintă riscul de a provoca efecte adverse semnificative asupra sănătății umane sau asupra mediului. Din aceste considerente fluxul cu conținut de POP-PBDE necesită a fi gestionat astfel, încât conținutul de poluanți organici persistenți să fie distrus sau transformat ireversibil, pentru a nu mai prezenta caracteristici specifice lor.

Principalele sectoare de producție care utilizează POP-PBDE sunt următoarele:

- a) Industria electrică și electronică;
- b) Industria transporturilor;
- c) Industria mobilei;
- d) Industria textilă și a covoarelor;
- e) Industria construcțiilor;
- f) Industria de reciclare.

Documentul are scopul de a consolida gestionarea durabilă a deșeurilor cu conținut de poluanți organici persistenți pe întreg ciclul de viață a acestora.

Astfel, prezentul Ghid recomandă măsurile necesare de a fi realizate în contextul reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorilor (REP) care colectează,

depozitează, valorifică produsele ce conțin inhibitori de flacără cu conținut de poluanți organici persistenți.

Documentul se referă la următoarele grupuri de POPs:

- a) tetrabromodifenil eter și pentabromodifenil eter - omologi majori ai c-pentaBDE;
- b) hexabromodifenil eter și heptabromodifenil eter - omologi majori enumerați ai c-octaBDE;
- c) decabromodifenil eter - omolog listat al c-decaBDE;

Acest Ghid a fost elaborat pentru operatorii, care la nivel profesional, proiectează, produc, prelucrează, tratează, vând și/sau importă: echipamente electrice și electronice, vehicule, și plăci de izolare utilizate în construcții, în scopul consolidării gestionarea (prevenirea, reutilizarea, valorificarea) deșeurilor cu conținut de poluanți organici persistenți,

Prezentul Ghid stabilește **măsurile necesare supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorilor** care colectează, depozitează, valorifică deșeuri cu conținut de poluanți organici persistenți.

3. Obiectivul general și descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Obiectivul prezentului act normativ este de a proteja mediul și sănătatea umană împotriva poluanților organici persistenți prin stabilirea măsurilor și a cerințelor de colectare/depozitare/separare/tratare/transportare a fluxului care conține sau este contaminat cu POP-PBDE.

Ghidul POP-PBDE a fost elaborat ținând cont de prevederile Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice, Legii nr. 209/2016 privind deșeurile și se aliniază angajamentelor asumate de țară, pentru a contribui la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă stabilite de Cadrul național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 953/2022, și a ținutelor de dezvoltare care urmează a fi atinse până în anul 2030, conform prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, adoptată prin Legea nr. 315/2022, mai exact prin obiectivul general 10. „Asigurarea unui mediu sănătos și sigur”.

În procesul de elaborare a documentului au fost luate în considerare studiile, cercetările, concluziile și recomandările din analizele efectuate de țările înalt dezvoltate, cât și datele din Inventarul POP-PBDE realizat în anul 2020 de către Ministerul Mediului în parteneriat cu A.O. Asociația Experților „ProMediu”, cu susținerea Fondului Global de Mediu (GEF) și organizațiilor internaționale - Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) și Centrul de Cercetare pentru Compuși Toxici din Mediu (RECETOX), în cadrul

proiectului „Revizuirea și actualizarea Planului național de implementare pentru Republica Moldova în temeiul Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți”. Proiectul de act normative nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu cea a Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezentul Ghid este structurat în 4 capitole, după cum urmează:

Capitolul 1 - prezintă noțiuni generale despre POPs-PBDE, scopul și structura documentului.

Capitolul 2 - furnizează informații despre substanțe utilizate în articole/ deșeuri, inclusiv dispozițiile relevante din Convenția de la Stockholm și Convenția de la Basel.

Capitolul 3 - abordează BAT și BEP pentru gestionarea fluxului cu conținut de PBDE.

Capitolul 4 - abordează BAT și BET pentru reciclarea articolelor care conțin PBDE (cu descrierea metodelor de separare), concentrându-se pe fluxurile cheie de reciclare a materialelor (echipamente electrice și electronice (EEE), deșeuri de echipamente electrice și electronice (DEE), vehicule scoase din uz (VSU) și spuma poliuretanică).

Ghidul vizează în mod direct protejarea mediului și sănătății umane împotriva poluanților organici persistenți prin:

1. Identificarea și gestionarea în siguranță a fluxului (articole/deșeuri) care conține sau este contaminat cu POP-PBDE.
2. Reducerea progresivă a poluării cu substanțe periculoase POP-PBDE a componentelor de mediu.
3. Diminuarea presiunilor generate de gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor cu conținut de poluanți organici persistenți.
4. Oferirea agenților economici care la nivel profesional, proiectează, produc, prelucrează, tratează, vând și/sau importă următoarele produse: echipamente electrice și electronice, vehicule și plăci de izolare utilizate în construcții a informațiilor privind aplicarea substanțelor ignifuge alternative pentru c-PentaBDE și c-OctaBDE.
5. Informarea operatorilor autorizați în gestionarea deșeurilor, despre tehnicile și metodele de identificare/separare a deșeurilor cu conținut de eteri difenil polibromurați.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu implică cheltuieli de la bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Implementarea proiectului de ordin pentru aprobarea Ghidului privind gestionarea durabilă (colectare, depozitare, tratare conform ierarhiei deșeurilor) a articolelor care conțin difenili eteri bromurați înainte de reciclare și manipularea în siguranță a polimerilor tratați cu inhibitori de flacără cu conținut de poluanți organici persistenți în echipamentele

electrice și electronice, vehiculele scoase din uz și plăcile de polistiren folosite în construcții nu presupune modificarea/abrogarea unor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Anunțarea inițierii elaborării proiectului de decizie: Întru executarea prevederilor articolului 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Ministerul Mediului a anunțat, începând cu data de 20.02.2024, despre inițierea elaborării proiectului de ordin pentru aprobarea prezentului Ghid.

Anunțul respectiv se regăsește la pagina web a Ministerului Mediului www.mediu.gov.md - „Transparența decizională” în rubrica „Proiecte de documente” sau accesând portalul www.particip.gov.md, la următorul link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-ordin-pentru-aprobareaghid-pentru-gestionarea-durabila-colectare-depozitare-tratare-conform-ierarhiideeurilor-a-articolelor-care-contin-difenil-eteri-bromurati-inainte-de-reciclare-simanipularea-in-siguranta-a-polimerilor-tratati-cu-inhibitori-de-flacara-cu-continut-depoluanti-organici-persistenti-in-echipamente-electrice-si-electronice-vehicule>

Proiectul nominalizat a fost consultat cu membrii Grupului de Lucru pentru elaborarea documentelor de politici și a cadrului normativ în domeniul managementului durabil al substanțelor chimice, aprobat prin Ordinul Ministrului Mediului nr. 50 din 29.03.2024 (setul de acte a fost expediat electronic pentru examinare și expunere) următoarelor instituții: Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, Ministerul Agriculturii și industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, Agenția Națională Sănătate Publică, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Serviciul vamal, Institutul de Chimie, Institutul de Ecologie și Geografie al USM, Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor, A.O. Asociația Experților „Pro Mediu”. Obiecții nu au fost înaintate.

Proiectul de Ordin a fost expediat pentru examinare și avizare următoarelor instituții: Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția de Mediu, Ministerul Sănătății, Agenția Națională pentru Sănătatea Publică, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Serviciul Vamal, Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice. Propunerile și obiecțiile au fost luate în considerare la ajustarea și îmbunătățirea documentului. Toate recomandările venite din partea instituțiilor sus-prenotate au fost redactate în Tabelul de sinteză.

De asemenea, pentru definitivare, proiectul de Ordin va fi supus examinării și avizării repetate.

Varianta prefinală a Proiectului de Ordin se regăsește la pagina web a Ministerului Mediului www.mediu.gov.md, inclusiv pe portalul guvernamental.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție, iar informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de ordin.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Proiectul de Ordin nu necesită a fi supus expertizei de compatibilitate.
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul de Ordin a fost supus expertizei juridice, iar prin Avizul nr. 04/2-6717 din 18.07.2024 Ministerul Justiției a remis Raportul de expertiză juridică, cu propuneri, care au fost luate în considerare la definitivarea proiectului.
11. Constatările altor expertize
Proiectul de ordin nu necesită a fi supus constatărilor altor expertize.

Secretar de Stat

Grigore STRATULAT